

Achtergrondinformatie Groen Verbindt

Inleiding

Groene buurtinitiatieven laten vele mooie resultaten zien, juist ook op sociaal gebied: er vindt ontmoeting plaats, mensen komen uit een isolement, ze voelen zich fysiek en psychisch beter en krijgen meer en beter contact met buurtgenoten. Reden voor het Oranje Fonds om te starten met een speciaal 'groen en sociaal' programma: Groen Verbindt.

Met Groen Verbindt wil het Oranje Fonds, door gebruik te maken van de groene buitenruimte, de sociale samenhang en de leefbaarheid in wijken en buurten versterken. Daarnaast willen wij ontmoeting tussen bewoners en cliënten van maatschappelijke instellingen en buurtbewoners bevorderen. Om daarmee ook sociale participatie en wederzijds begrip te stimuleren.

Dat doen wij op twee manieren: ten eerste door in een programma samenwerkingsverbanden van lokale buurt- en maatschappelijke organisaties, gericht op het opzetten van een gezamenlijke tuin, te ondersteunen met geld en goede raad. Ten tweede schrijven we voor kleinschalige groene buurtinitiatieven, zowel bestaande als nieuwe, een tender uit. Zij kunnen een aanvraag indienen voor een bijdrage van maximaal € 2.500,= op een begroting van in totaal maximaal €5.000,=, bestemd voor kosten gerelateerd aan opstart of uitbreiding van het initiatief.

Achtergrond en doel

Groen blijkt onder andere uit onderzoek, een aantrekkelijk, laagdrempelig, onomstreden en daarmee effectief middel om mensen met zeer uiteenlopende achtergronden samen te brengen en samen te laten werken, waarmee sociale samenhang wordt bevorderd.

Het Oranje Fonds organiseert daarom een programma dat het sociale element binnen groene initiatieven nog meer op de voorgrond plaatst. En dat nog explicieter inzet op het bijeenbrengen van groepen mensen die elkaar niet logisch automatisch ontmoeten.

De doelstellingen van het programma Groen Verbindt luiden:

- 1. Sociale samenhang en leefbaarheid in wijken en buurten versterken, door de totstandkoming en uitbreiding van kleinschalige groene buurtinitiatieven te stimuleren.*
- 2. Ontmoeting tussen bewoners en cliënten van maatschappelijke instellingen en buurtbewoners bevorderen en daarmee sociale participatie en wederzijds begrip stimuleren, door het gezamenlijk bewerken van de buitenruimte bij of in de omgeving van maatschappelijke instellingen.*

In de periode 2015-2017 ondersteunt het Oranje Fonds groene buurtinitiatieven, waarbij we de sociale component nog sterker benadrukken. Dit doen we op twee manieren, via een programma en via een tender:

1. Programma - ondersteuning van gezamenlijke sociale en groene initiatieven van maatschappelijke instellingen en buurtbewoners. Dit is het programma Groen Verbindt.
2. Tender - ondersteuning van kleinschalige groene buurtinitiatieven met een sociale doelstelling met een financiële bijdrage van maximaal € 2.500,= op een totaalbegroting van maximaal € 5.000,=. Dit is de tender Groen Verbindt.

Onderstaand vindt u separaat meer informatie over beide onderdelen.

1. PROGRAMMA

Programmadeelnemers

Het Oranje Fonds zoekt 30 samenwerkingsverbanden tussen maatschappelijke instellingen en buurtbewoners, waarin gezamenlijke sociale en groene initiatieven worden opgezet.

In de komende drie jaar steunen we in totaal 30 nieuwe initiatieven, waarbij groen als middel wordt ingezet om bewoners en cliënten van maatschappelijke instellingen duurzaam te verbinden met buurtbewoners. De groene ruimte om of in de betreffende instellingen dient daarbij actief benut te worden. Mogelijk alternatief is het benutten van de groene ruimte in de wijk, of een combinatie van beide opties.

- Buurtbewoners kunnen vertegenwoordigd worden door onder meer bewonersorganisaties, wijkverenigingen of lokale welzijnsorganisaties.
- Onder maatschappelijke instellingen verstaan wij in eerste instantie:
 - maatschappelijke opvang (o.a. vrouwenopvang, dak- en thuislozen)
 - psychiatrische instellingen
 - instellingen voor verslavingszorg
 - asielzoekerscentra
 - verzorgingstehuizen voor ouderen
 - instellingen en kleinschalige woonvormen voor (verstandelijk) gehandicapten.

Programmaopzet

Wij bieden een programma aan dat bestaat uit de volgende elementen:

- *Ontwikkelruimte* - Om in teamverband te werken aan de ontwikkeling van een groen en sociaal initiatief. Er is hiervoor een financiële bijdrage beschikbaar van in totaal maximaal € 75.000,- per samenwerkingsverband, voor een periode van 3 jaar.
- *Ondersteuning* - Per jaar een teamgebonden budget van maximaal € 5.000,-, waarvoor in overleg met en na toestemming van het Oranje Fonds externe expertise en/of ondersteuning kan worden ingehuurd..
- *Leren van elkaar* - Per jaar een uitwisselingsbijeenkomst en een grote open bijeenkomst. Voor de laatste worden ook projecten die geen deel uitmaken van het programma uitgenodigd. Bij de bijeenkomsten is veel ruimte voor ontmoeting en onderlinge kennisuitwisseling.
- *Monitoring en evaluatie* - *Twee keer per jaar vindt* monitoring en evaluatie van alle deelnemende samenwerkingsverbanden vanuit ons Fonds plaats.

- Verplichte deelname van de aanvragende partijen aan een Alliantielab bij de start van het programma. Hierbij kunnen de partijen onder deskundige begeleiding de samenwerking vormgeven, de wederzijdse verwachtingen afstemmen, et cetera.
- Aansluiting bij het platform Groen Dichterbij.

Selectie en beoordelingscriteria

Bij de selectie en beoordeling van de aangemelde initiatieven hanteren wij de volgende criteria:

- De aanvraag wordt ingediend door in elk geval twee partijen: een maatschappelijke instelling en een organisatie die de buurt vertegenwoordigt. Beide organisaties vormen een team dat gelijkwaardige samenwerking nastreeft ten aanzien van het initiatief.
- Het betreft de start van een nieuw initiatief of doorontwikkeling van een bestaand initiatief.
- Er is cofinanciering aanwezig, onder meer vanuit de maatschappelijke instelling, bijvoorbeeld middels de inzet van personeel.
- Er dient aantoonbaar sprake te zijn van behoefte bij de doelgroep(en) en draagvlak bij meerdere samenwerkingspartners.
- Er dient nadrukkelijk sprake te zijn van actieve betrokkenheid van een brede groep buurtbewoners en herhaalde ontmoeting tussen verschillende groepen mensen (bijvoorbeeld kinderen, ouderen, kwetsbare mensen). Het initiatief betreft niet alleen de aanleg van de buurttuin, maar ook beheer en onderhoud alsmede een breed scala aan sociale activiteiten voor diverse subgroepen door het jaar heen.
- Het initiatief dient op termijn zoveel mogelijk aan vrijwilligers/(buurt)bewoners overgedragen te worden. Vanaf de start dient het initiatief overwegend op vrijwilligers te draaien.
- Men heeft een heldere visie op verduurzaming van het initiatief: hoe wordt ervoor gezorgd dat het ook na de projectperiode kan blijven voortbestaan?
- Vertegenwoordigers van het samenwerkingsverband zijn (zeer) gemotiveerd voor driejarige deelname aan het programma en aan alle bij het programma behorende activiteiten, zoals het Alliantielab en de diverse bijeenkomsten.
- Partners in het initiatief verklaren zich bereid bij aanvang van het project een samenwerkingsovereenkomst te tekenen, waarin o.a. afspraken staan over eigenaarschap en gebruik van de grond.
- Programmadeelnemers verklaren zich expliciet bereid opgedane kennis uit het programma te delen met nieuwe initiatiefnemers.

Voorbeelden uit de praktijk:

1. Het terrein van een GGZ instelling is gelegen in een woonwijk. Ondanks de inspanningen van de GGZ om de fysieke en psychologische afstand tussen de buurtbewoners en de instelling te verkleinen is nog steeds sprake van een kloof. Het terrein van de GGZ wordt door veel mensen en kinderen uit de buurt niet of met enige argwaan betreden vanwege angst voor het onbekende, de psychiatrie. Vanuit de wens om die kloof te verkleinen, werd het idee geboren een gezamenlijke buurttuin op het terrein te beginnen. Het idee is ontwikkeld door buurtbewoners en een medewerker van de GGZ. Inmiddels is de tuin gerealiseerd. Naast gemeenschappelijk onderhoud van de buurttuin door GGZ-cliënten en

buurtbewoners, staan ook andere activiteiten op het programma, zoals het gezamenlijk beschilderen van zitbankjes.

2. Door de vergrijzing doen steeds meer mensen een beroep op zorg en stijgen de zorgkosten in Nederland in hoog tempo. Er is grote behoefte om de zorgvraag uit te stellen, om zodoende de kosten in de hand te kunnen houden. Een stichting voor ouderenzorg in Friesland beoogt met de zogenaamde 'Vitaliteitstuin' de samenredzaamheid te bevorderen. De basisgedachte is dat ouderen langer vitaal blijven door hun kennis, ervaring en liefde voor het tuinieren uit te blijven oefenen en over te dragen aan jongere generaties. Dit werkt preventief in het tegengaan van lichamelijke en psychische klachten. Hiermee wordt bijgedragen aan het verminderen van de zorgvraag. De buitenruimte van de stichting was voorheen alleen in gebruik bij cliënten. De nieuwe tuin is ontworpen door én voor cliënten en de buurt om zo interactie te bevorderen. Bijzonder is dat de tuin wordt gebruikt, beheerd en onderhouden door de zorginstelling en haar omgeving. Het eindresultaat is een Vitaliteitstuin waarin bewoners en buurtgenoten bewegen, elkaar ontmoeten, tuinieren en revalideren.

Tijdpad en procedure

Aanmelden voor het programma Groen Verbindt kan tot 14 september 2015. Daarvoor vragen wij u als samenwerkingsverband het speciale inschrijfformulier op onze website in te vullen. Op basis hiervan wordt een eerste selectie gemaakt. In oktober en november vinden vervolgens selectiegesprekken met het programmateam plaats. In december laten wij u tenslotte weten of u aan het programma mag deelnemen. Het programma start in januari 2016.

2. TENDER

Voor sommige initiatieven zal deelname aan een uitgebreid programma niet aan de orde zijn. Speciaal voor kleinschalige groene buurtinitiatieven met een sociale doelstelling, zowel nieuwe als bestaande, schrijven we daarom een tender uit. Zij kunnen voor 1 juli 2015 een aanvraag indienen voor een bijdrage van maximaal € 2.500,= op een totaalbegroting van maximaal € 5.000,=.

Selectie en beoordelingscriteria

- Aanvragen kunnen worden ingediend door zowel formele organisaties (stichting/vereniging) als informele organisaties (bijvoorbeeld een buurtcomité)
- Bedoeld voor startende initiatieven of al bestaande initiatieven die willen uitbreiden.
- De bijdrage kan betrekking hebben op investeringen en/of activiteiten.
- Er dient aantoonbaar sprake te zijn van behoefte bij de doelgroep(en) en draagvlak bij meerdere samenwerkingspartners.
- Er dient nadrukkelijk sprake te zijn van actieve betrokkenheid van een brede groep buurtbewoners en herhaalde ontmoeting tussen verschillende groepen mensen (bijvoorbeeld kinderen, ouderen, kwetsbare mensen).
- Er dient een uitgewerkt activiteitenplan beschikbaar te zijn, waarin niet alleen groene maar ook sociale activiteiten zijn opgenomen.
- We vragen in alle gevallen om een gebruikersovereenkomst voor de grond (minimaal 2 jaar).
- Wat doen we niet?
 - Onderhoud van openbaar groen zonder gezamenlijke buurtactiviteiten;

- Schooltuinen en andere initiatieven die als insteek hoofdzakelijk educatie hebben;
- Groene schoolpleinen;
- Reguliere volkstuincomplexen.
- Financiering van reguliere exploitatiekosten, zoals vaste lasten en structurele personeelskosten.

Aanvragen tender

Het aanvraagformulier voor de tender vindt u vanaf 1 mei op deze website. Aanvragen die voor 1 juli om 12.00 uur bij het Oranje Fonds binnen zijn worden in behandeling genomen.